

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dijous 1 de Septiembre de 1898

Núm. 9.598

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, en mes. Ptas. 1
a provincies trimestre. 3'50
Extranger y Ultramar 7
Anàncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals
llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBETRA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

SECCIÓ DOCTRINAL

¿De qui es la culpa?

Dias arrera vaig sentir, essent al café, una conversa que'm va fer pensar molt, y no pas perquè fos nova; precisament en aixó estava la seva gravetat, en que ho he sentit dir molts cops ab paraules més ó menos cambiadas, com ho haurán sentit també de segur més de quatre dels que llegeixin aquest article.

Se parlava del estat trist y miserable en que Espanya ha quedat després de la guerra, del deute horrorós que pesa sobre l' Hisenda pública, y de la dificultat de tràurel, no per falta de fonts de riquesa sino per causa del desgabell administratiu en que vivim, y aquí va venir lo bó; d' una cosa á l' altre va anar á parar la conversa en explicar los robatoris que han enriquit á *Fulano* y á *Zutano* y de que han sigut, especialment, víctimas las colonias, durant lo temps en que han tingut la sort d' estar unidas á la *hidalga nación española*; y allí, no volguen saber lo que va sortirhi, tot lo que s' ha dit en lletras de motllo—que es molt,—y lo que no s' ha pogut dir en aquesta forma—que es molt més. Pero de prompte, un dels companys se dirigeix al que ab més energia estava censurant aquest estat de cosas y l' hi diu: Be, però, si á tu t' dessin tal cárrech vols dir que no farías lo paquet?—y l' altre donant, sobtadament un aspecte rialler á la seva cara, va contestar:—¡Tu dirás! ves que me'n fassin y veuran si soch tonto, y —¡Es clar!—varen fer á coro tots los demés: se veu que l' unitat de parers era completa.

Donchs aixó, sentit ja per centèssima vegada, es lo que'm va fer pensar, perquè revela un estat molt grave, molt més grave de lo que sembla; porque aixó que á primera vista sembla una broma de companys, no ho es, la experiencia ho demostra, y aquell xerrayre tenia rahó al dir que si l' posaven en ocasió de robar, no sería tonto, y com ell son molts, molts, una proporció tant inmensa que fá repugnancia escriurera sobre'l paper.

L' adagi castellá *una cosa es predicar y otra dar trigo* sembla que sigui l' evangeli de la gent del dia: oposats en ideas polítiques y socials, hi ha dos punts en que marxan completament d' acort casi tots los homes; l' un es lo parlar sempre de l' honradés y l' altre no tenirne ni senyal. Fins los que per las sevas ideas polítiques abominan del estat actual y parlan de portar institucions y organismes molt diferents, alardejant á tot hora de puritanisme y condemnant al *chanchullo*, veurèu com quan lo seu interés los hi demana, se presentan en las esferas oficials ab las sevas cartetas de recomanació de qualsevol *cacich*, demanant que s' fassi a, en lo que la ley diu terminantment b, tot per suposat, ab lo fi de trobarse á la butzaca alguna pesseta que no hi deuria ser, y sens perjudici de tornar al vespre al café á cridar que las oficinas del Estat son una cova de lladres y que per culpa dels polítichs que favoreixen las filtracions é irregularitats no tenim esquadra.

Veus aquí, com dich al comensament, que aquella conversa me va fer pensar molt, me va fer pensar que ab una societat aixís no s' va enlloch y que es inútil de moment pensar que s' pot arreglar ab cambis polítichs. No es que jo negui que poch á poch puguin ser d' utilitat, y en tant no ho nego, es que puguin donar un efecte immediat, lo que crech, es

que l' estat actual de cosas no es degut únicament als errors polítichs dominants, sino al mateix poble, primer element de una nació ben constituída, y que en un estat corromput es inútil pensar que hi pot haver un bon govern, porque aquest s' ha de ressentir necessariament de las corrents generals y porque fins en el cas (poch probable desgraciadament) de que ns trovessem ab unas lleys perfectes y uns governants modelos, l' opinió pública y l' país, aquestos mateixos que s' queixan dels abusos presents, los demanarian y los imposarian per forsa, rebelantse contra la moralitat política y administrativa, de la mateixa manera que'l jugador s' rebelaria contra'l que'l privés d' anar á la *timba*.

A un senyor amic meu, sumament escéntrich, pero de grans rasgos d' ingedi, enemich acérrim é intransigent de la medicina, li deya un dia un subjecte, tractant de ferlo cedir més ó menos en aquet punt. ¿Y si vingués, estant tu malalt, un ángel del cel, ab una recepta pera curarte, dictada per l' Esperit Sant, la pendrias?—No,—va contestar l' altre ab molta resolució—perqué si la recepta fos bona, l' apotecari la despatxaría malament. Donchs aquet cas es lo nostre; ja s' poden trencar lo sociólegs y homes d' estat buscant sistemas perfectes; mentres las cosas no cambihin, lo poble los hi despatxará la recepta malament.

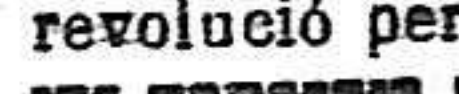
Aixó no vol dir que ns haguem de entregar á un fatalisme estúpid; molt al contrari, vol dir, que la tasca es més grossa que no sembla y que las malalties socials duran més que las individuals: treballèm donchs, posém confiança en los resultats de la nostra obra, pero tinguem present que hi ha cosas que no s' obtenen ab una ni dugas generacions.

J. V. y C.

RETALL

Fa riure ara llegir los consells que 'ls diaris de Madrid donan als diputats ab motiu de la próxima reunió de las Cortes.

Tot es parlar de patria y exigir responsabilitats: la patria per endolsir la píndola; las responsabilitats pera fer caure al govern pera que hi hagi lloch per algun atamat que encare no ha estat ministre.

Y qui parla d' exigir responsabilitats! Los que criticavan al govern porque no volia anar de cap de las maneras á la guerra; los que l' amenassavan ab una revolució porque no s' decidia ab los mels barcots á encararse ab los excelents acorassats y ab los generals americanos; los que atiavan als diputats á que empenyessin al govern pel camí de perdició votant crèdits y més crèdits que, si arruinavan á la migrada industria y al nonat comers espanyol, res significavan par la poderosíssima república americana.

Enteniment recomanan als diputats y patriotisme. Enteniment y fiscalisació per los fets desastrosos de la finida campanya, que no podían deixar de succehir dada la general desorganisació d' Espanya, dat l' estat d' animositat de las colonias.

Que n' hi ha al mon de poca pena!

Ja ns agradaría veure als diputats á la obra. Ja ns agradaría véurels acnsar á n' en Sagasta de imprevisió y de malbaratador dels cabals y de la honra d' Espanya. Ja ns agradaría veure á carlins y á republicans, á romeristas y á silvelins, als vindos capitanejats per en Morlessin y á la fracció que capitaneja l' Azcárraga com se las componen per acnsar al govern d' uns desastres que tots plegats cercaren allá hont eran y allá

hont no eran. Ja 'ls voldrian llegir los ampulosos y buyts discursos que s' pronunciarán tirantse la culpa, com una pilota, los uns als altres, disposats empero á perdonarsho tot aixís que apunti una crisis que obri camí als que tant s' afanyan pera bugadejar las tecas de la bandera *rojo-gualda*.

D' una cosa s' podria acnsar y ab gran motiu al govern: d' haver llessat del Parlament á copia de presció electoral al únich polítich d' enteniment que hi ha á Espanya. Si en Pi y Margall hagués conseguit la investidura de diputat, en aquellas bojes sessions precursoras de la declaració de la guerra hi haguera ressonat la veu de la honradesa y del sentit comú, enlloch de sentirse la veu de totas las vulgaritats polítiques espanyola. Sol que hagués sigut al Parlament, hauria fet lo que xaren fer en Thiers y 's pocs diputats republicans que hi havia en las darreres Cortes nepoleónicas, en aquellas Cortes plenas també de nulitats, de vividors y d' incensayres que llessaren á la desgraciada Fransa als terribles desastres de la campanya del any setanta. En Pi 'ls ho haguera dit als diputats que un país desorganisat del tot no s' hi podia barallar: ab una república poderosa per sa població, per sos diners, per son patriotisme; los hauria recordat de segur aquellas frases que transcriguérem d' un discurs d' en Prim y que després d' haver copiat de *La Renaixensa El Herald de Madrid* corregeren de diari en diari com un gran descubrimient que hagués fet lo portant-veus d' en Canalejas; los hauria demostrat que aquí no queda més que xarop de llengua y patriotisme cursi; los hi hauria fet avinent que ab barcos que en temps de pau no podían sortir del port que no s' espatllessin, en temps de guerra no podiam contarhi més que pera ser la sepultura dels seus tripulants; los hauria dit que no es tot hù cridar á tert y á dret *mecha! mecha!* pera encendre un cigarret, ó be cridar foch pera enjegar una bala de cinch quintars; los hauria dit que quinze anys de Cánovas y deu anys de govern sagastí havian estés sobre la administració, sobre l' exércit y sobre la marina, no se'n podia esperar més que un Sedan de mar de moment y un altre Sedan de terra de la mateixa península si la guerra s' volia dur al darrer extrém; los hauria fet veure que aquella bojeria del corso que pregonava qualsevol periodista ximplet y en la que tant confiavan los patriotas hauria sigut l' amegatall d' una colla de pirates que, enlloch de perseguir las naus americanas, haurían fet desaparèixer en les soletats del mar algunas naus extrangeras mercants y potser algunas d' espanyolas; los hauria recordat que n' devém massa de diners pera seguir enmatllevantne; los hauria dit que tindriam lo comers, la navegació y la industria paralísats del tot mentres durés la guerra; los hauria obert los ulls respecte 'ls propòsits dels carlins que ne sapiguern ó no volgueren veure 'ls infelissos diputats que en Sagasta deixá sortir precisament porque eran infelissos. Aixó es lo que 'ls hauria dit dit aquella estúta de gel que crema més que aquells fochs que llessan per la boca en Salmerón y en Romero que ni logran abrandar un paler, per més que enardeixin á molts que duhen la ràbia al cos y la ambició encare més que la ràbia.

No 'ls hauria llessat aquells crits de ¡Viva Espanya! mentres li cavavan la sepultura ab una votació; no 'ls hauria votat aquells crèdits que tantas fonts de riquesa assecarán y que llessarán de revés tantas fortunes.

Aquest es lo gran error d' en Sagasta: d' haver fet de vulgar home polítich precisament quan més li convenia tenir al Parlament á homes del valer d' en Pi y Margall y d' altres que s' vegeren igualment aquisats per lo sol pecat de presentar sa candidatura devant per

devant de veraders tronxos de col que ni per dir sí y no serveixen.

En Sagasta no hi volia anar a la guerra; a' hi vegé l'ensat y res més. Culpá seva fou, perque ab una dotzena d' homes d' enteniment y honradesa no hauria esclatat, perque aquí no hi havia entusiasme verdader, essent sols foch de pallas aquells esvalots de carrer formats ab últimas horas.

A Berlín! A Berlín! no hi volia anar ningú. Qui més qui menos se refiava de que hi anessin los altres. No las vejerem pas aquells onedas de gent que 's ballandrejavan pels boulevards de París cantant la «Marsellesa». Aquí sortia un ximplet del café, comprava una bandereta de llustrina a cualsevol botiga y, acompanyat d' una colla de xicots que feyan tamburellas al davant, anava Rambla avall y quan estava cansat de cridar *vivas y moris* se n' anava a una taula d' aygua y anís d' aquestas modernes que no venen aygua ni anís sino licors y vi y allá 's revenia per tornar a donar uns quants *vivas* y uns quants *moris*, seguit de la mateixa quitxalla fent tamburellas, mirat per tothom ab la mateixa indiferencia.

D' aixó sí que n' es responsable en Sagasta. D' aixó sí. Pero dels desastres de la campanya de cap de las maneres. Ho sabia tothom lo que havia de succehir, menos aquestos periodistas ignorants que are s' estilen y aquestos diputats infelissos ó mal intencionats que formiguejan fa molts anys pel Congrés.

Se 'n pot riure en Sagasta de las acusacions que li fassin.

Nosaltres per lo menos no 'n fariam cap cabal. Més ben dit: tindriam un sentiment que no 'ns critiquessin los nostres actes.

Notas regionalistas al extranjero

BULGARIA

Llegim en «Le Temps».

Lo vell patriota búlgar, M. Dragan Zankof, ha sigut convidat per los quefes de totes las fraccions de la oposició pera formar un gran partit d' oposició contra 'l govern actual, y a emprendre una ferma campanya d' oposició ab motiu de las eleccions complementarias pera la «Sobranie», (Parlament).

No dúptem que a Bulgaria serà possible formar aqueixa agrupació política que 's projecta en contra 'l govern, y fins está dintre lo possible que en la «Sobranie» hi tinga bona representació aqueix nou partit. Transportat lo problema a Espanya, *mutatis mutandis*, ho creuriam tot al revés; perque, mentres aquí las eleccions no son mes que la expressió de la voluntat del ministre del ramo, y per lo tant lo verdader poble res hi te que veure, a Bulgaria creyém que las cosas passen de molt diferent modo. Y pensar que un *ilustre jefe* de partit madrileny deya que Espanya te dret a figurar entre las nacions de primer ordre. Es ben cert, que la política madrilenya en política de... cel-obert, sense vistas a Europa...

RUMANIA

La «Tribuna» de Hermannstadt, orgue dels rumans de Hungria y de Transylvania, publicá un article que ha fet molt brngit entre 'ls centralistas austriachs, relacionat a la crisis que atravesa en aquestos moments la monarquia austro-húngara. En dit article se convida a tots los esclaus del imperi a formar ab ells un gran partit federalista, qual fi seria destruhir lo régimen dualista, actualment en vigor, que sols es en profit, diu aquell diari, dels alemanys y dels magyars.

PELEGRÍ CASADES y GRAMATXES.

La torna del protocol

Quan t' enterares, lector, del text del protocol firmat per M. Day y Mr. Cambó y que es lo document preparatori del tractat definitiu de pau que s' ha d' escatir a París per la comissió mixta, notarias, com nosaltres y com tothom, aquelles nuvolositats del article tercer que venen a esser la sorna, l' os que 'ns queda encare per rosegar. No sabem quin efecte 't produhiria a tu la lectura d' aquell article tenebrós; a nosaltres nos causá verdader esglay. Ja t' explicarem per qué. Pren paciència y llegeixnos.

Lo dia 2 de Maig en que 'ns beguéren tot d' un glop lo mal trago de Cavite estém segurs que tots los espanyols donaren per ben perdudas las Filipinas. Los més optimistas, si 'n quedaren aquell dia, digueren: a Cuba 'ns revenjarém. Podíam creure, y fins a cert punt era veritat, que a Cuba tot estaria més ben preparat y podríam treure 'n alguna ventatja. Lo que esdevingué a Cuba després ja ho hem vist y no es d' aquest punt que 'ns toca escatir avuy, sino del altre. Lo de Cuba ja está llest. Repatriarém als soldats, lo qual nos co-

tará car de llágrimas y diuers, y dirém prou. Cuba anirà per un camí y nosaltres per un altre. Unicament quedarán mals de cap pera 'ls espanyols que hi fundaren interessos, creguts que la protecció del govern de Madrid valia tant com la de cualsevol altre govern europeu. La protecció l' han d' esperar are del govern yankee y, parlant en termes generals, creyém possible que molts d' ells s' alegrin del cambi. Tampoch los faltarán angunias que passar als que están interessats en lo deute de la Gran Antilla, qual reconeixement pels nort-americanos es quan menos problemátich. Pero la soberanía, la ditxosa soberanía, ja no 'ns donarà a Cuba més mal de cap. Com tampoch a Puerto Rico, hont los naturals, que tan pacífichs s' havian mostrat fins are, se dedican en la actualitat a arruinar las hisendas dels espanyols.

Pero respecte de Filipinas ¡quántas cosas poden succehir encare! Ho repetim, aquell article del *patricol* nos fa venir esgarriansas de por. Son varias las personas que, guardent inalterable la funesta impresió del dia 2 de Maig, no 's volen avenir ab que 'ns tornin los yanquis aquellas islas y dihen ben net y ben clar que hauria sigut preferible que en lo protocol, al costat del *traspás* de Cuba y demás Antillas, s' hi hagués posat sense embuts lo *traspás* de las Filipinas. Y no 'ls falta rahó certament. Lo probable, no obstant, es que la majoria de la gent no pensi aixís; qu' consideri una fortuna la relativa modestia dels governants de Washington y que judiqui la conservació de Filipinas com la font de restauració del poder colonial espanyol. Quan hi ha gent que somnia en lo *desquite*, quan hi ha qui creu possible la reconquista de las Antillas, no es estrany que hi hagi igualment qui judiqui de bon fer una reforma en nostres procediments colonials valentnos del arxipiélach magallánich. Aquets que poden pensar aixís son, es clar, los que cobraren esperansas al veure que, després d' una jornada tan cumplerta com la del dia primer de Maig, l' almirall Dewey *deixava lliure* a Manila. Tres mesos y mitj s' ha aguantat aquella ciutat a pesar de tots los pesars, pero falta saber fins a quin punt ha arribat la forsa y fins a quin punt la diplomacia del vencedor. Lo cert es que a las darrerías Manila capituló, y are 'ns toca veure tot lo que ha de significar aqueixa capitulació.

Veyám: ¿qué es més convenient, perdre ó conservar las Filipinas? Si las conservém, ¿qué 'ns ha de costar llur conservació? ¿qué hem de guanyar conservantlas? ne treurán profit nostres misioners? ¿ne treurán guany nostres industrials? Las preguntas son una mica serias y no 's responenen de cualsevol manera; y, si vols que 't diguem tota la veritat, amich lector, a nosaltres nos fa horror contestarlas ab una mic de precisió. Es evident que, si 'ns las deixen, no será ab aquell privilegi exclusiu que hi hem tingut fins are. La intervenció extranjera hi será ab una forma ó altra, potser en varias formas. Desde are, y en virtud del mateix protocol, hi tindrem de vehí al yanki, que s' ha quedat una de las islas Ladrones per apuntarhi 'l peu. Y aquesta es una altra circunstancia desagradable que cal afegir a las poch falagueras tenebras del article tercer. Lo que no porti a París la discussió d' aquest article ho pot dur mes tart aqueix vehinatje que per alguna cosa s' ha imposat. Y ¿qué es lo que pot succehir?

No ho sabem are per are si 'ls nort-americanos s' aconsolarán ab aixó de las islas Ladrones ó si voldrán una tallada més grossa. Las opinions son molt diversas. Uns creuen que 's quedarán ab tot, altres ab res, alguns dihen que voldrán tota la isla de Luzón. No 's pot dir ab fonament quinas serán las pretensions que portarán d' allá enllá 'ls comissionats yanquis, pero, adverteix, lector, que, al escatir nosaltres aquestes pretensions, es molt possible que no sápigam los nostres despullarse del clássich orgull castellá, a pesar del terrible escarment que 'ns n' havém endut. Fora dels que conté l' article tercer, ja hi ha prou punts en lo protocol que poden portar desavinensa. La entrega del material de guerra y dels barcos que no han entrat en campanya, lo final que ha de tenir lo deute de Cuba, etc.; no faltarán temas a escatir y molt espinosos. Y aixó avans de tocar la tecla de las Filipinas. Pot venir que arribém a aquest cas, que 'ls nostres fums de soberanía, mal esvahit encare, nos portin nous diagnóstos. Es possible, no probable; perque havent comensat a dir amén a tot, no 'ns ha de venir a un. Pero suposém que 'ns la deixan la soberanía, sia en tot l' arxipiélach, sia no més en part; suposém que aquellas tenebras del article tercer no amagan altres concupiscencias que las dels yanquis y ab aquets legrém entendrens y 'ns deixan amos; alashoras, teninhi ells lo peu, com de totes maneres li tindrán, y essent nosaltres incurables, ¿no pot venir un dia que ells, que comercialment anirán creent allí de totes maneres una atmósfera propia, ho vulgan tot com a Cuba y que nosaltres, com hem

fet avuy, a cegas y a la desesperada, nos torném ficar en una altra fanguera com la que acabém de sortir tan tous y aclaparats? Y, si no passa ab ella, ¿no pot passar ab lo Japó ó ab la Inglaterra, ó ab cualsevol altre poble puig que a tots, vista la nostra inferiotat, los vindrá temptació de pujarsen a las barbas?

Los eternos optimistas nos dirán: ¿y qui vos ha dit a vosaltres que alashoras no 'ns haurém refet y no podrém fer cara al mateix Goliath? ¡Ay qui 'ns ho ha dit! Aquell mateix aucellet que 'ns sol dir tantas cosas y que 'ns ha inspirat tantas profecias tristes desde 'l dia en que sona el crit de Baire. ¿Qué hi farán en aque-llas islas nostres misioners, si, com ha succehit fins are, darrera de llur predicació en que s' aconsellará la moralitat y la fidelitat y la honradesa hi anirà 'l pillatje y la crueldat y la corrupció dels morts de fam que solém enviarhi desde aquí per donar sobreixidor a la escuma de la escuma dels polítichs? ¿Que hi farán nostres industrials si las ventatjes del comer seran per ofhom menos per ells, puig la cuydarán los yankees y 'ls alemanys y 'ls inglesos de quedarse en aquest punt ab la porta oberta? Sí, tenint ple usdefruyt de la soberanía, han passat tants anys que nostres articles, per arribar a Manila han bagut de passar per Ham-burch, ¿qué succehirá are que 'ns han pres lo mánech de la paella y hi ha sobre las Filipinas tantas bocas badades?

Y ¿qui es que 'ns respon de la esmena? ¿Com se fa per esmenar als espanyols? La única solució del actual problema ¿quants son que volen buscarla? Tants caps tants barrets, ó, millor, uns quants caps ab barret y 'ls altres ab la closca afora. Son molts ja 'ls que no volen dur barret perque tots los troban dolents. Si n' hi ha algun de bo entremitj, no 's volen pendre 'la molestia de buscarlo per la eterna por de quedar enganyats.

Ab aixó, lector, digas: ¿qué trobas preferible? ¿qué 'ns deixin las Filipinas ó que no 'ns ho deixin? ¿No 't sembla que, anant pel carril que aném, y no hi ha forsa de voluntat per emprendre un altre millor, fa verdadera vesarda pensar que 'ns podém trobar un dia ennavegats en un altre conflicte com aquest de que acabém de sortir, estant, com estém, segurs de que 'ns ha de trobar tant desprevinguts, tant fanfarrons y tant petits com are: Serà pitjor que are, perque 'ns tindrán menos consideracions, haventse evidenciat, com s' ha evenciat que darrera d' aquells *expañen-tos* y d' aquell «Cádiz» no hi havia més que anemia incurable, imprevisió espantosa, nulitat complerta. Ja ho hem dit cualsevol s' atrevirá a desafarnos.

Per aixó 'ns fa tanta por la torna del protocol, per aixó 'ns tenen en tensió nerviosa las discussions que hi ha d' haver a París y 'l resultat d' aqueixas discussions. ¿Es que nosaltres som partidaris d' abandonar las Filipinas? No, nosaltres no 'ns incliném a res. Nosaltres no 'ns incliném més que a una completa restauració hngüés d' esser tan complerta y tan rápida, encare creuriam que la conservació de las Filipinas podria ser una font de riquesa pel nostre poble. No hi tenim fé en una restauració rápida; sempre hem considerat que vindria lenta, y per aixó 'ns atrevim encare a formar judici. Formal tu, lector, si vols, y no oblidis, avans de decidirte, las consideracions que deixém apuntadas. Si al menos a París hi anessin homes com cal, personalitats enteras y verdaderas, gent experta y previsora... Bons senyors serán los que hi anirán, plens de bonas intencions y de bona voluntat, pero sortits de la mateixa massa de que surten los nostres governants... y també 'ls governants. ¡Ay! y que tristes son las consideracions a que 'ns aniria portant aquest tema si 'l anéssim seguint! Ja t' hem encaparrat prou, lector, y val més deixarho.

(De La Veu del Montserrat.)

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del dia 31 d' Agost de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evaporada en 24 h.	ESTAT del cel	OBSERVACIONES PARTICULARES
9 m.	758	69		6.5	Bas	
3 t.	756	67				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS classe	cumul. en 24 h.
	Maxima	Minim.	Term. tipo			
9 m.	Sol. 45	18	21			0.2
3 t.	Sombra 33	11	30	SW		0.3

Conforme diguerem en un de nostres números anteriors, durant aqueste setmana y la entrant quedarán, segurament vermadas totes las vinyas d' aquest terme municipal.

Degut a la persistent seca, los propietaris han hagut de adelantar aquella operació perquè les rahims se podrien adrepressa a causa del ouch que ab pochs dias ha fet estrogos especialment en algunas partidas.

Portada per un propi ahir reberem una carta d' un fill d' Aleixar en la que s' rebutjan las paraulas pronunciadas per lo senyor Briansó en la sessió que l' divendres passat celebrá l' Exm. Ajuntament.

La hora en que la carta fou portada a nostra redacció no ns permet publicarla, no obstant, com reconeixem lo dret a la reivindicació pel bon nom de la mentada vila a que aspira lo seu autor en prova de nostra imparcialitat, la publicarem en lo vinent número.

En los aparadors de la botiga de novetats que la Sra. Vda. y Fills de Pau Codina, tenen en lo carrer de Montarola, hi vegerem ahir nit exposada una notable mariná del senyor Ferrer.

La calor torna a apretar de valent y degut a aixó la gent continúa omplint lo tranvia de Salou para anarse a refrescar per un moment en aquellas delectosas platjas.

Hem rebut los números 41 y 42 del interessant «Butlletí» del Centre Excursionista de Catalunya, corresponents als mesos de Juny y Juliol prop passats.

En lo primer comensa la publicació d' un notabilisim article de nostre bon amic En Narcís Font y Segué, explicant la seva important excursió espeleológica a la Bancó, las Barbetes y singles de Bertí.

L' Excm. Ajuntament d' aquesta ciutat, no pogué ahir celebrar la sessió ordinaria de primera convocatoriá, la que se celebrará de segona demá a las dotze del mitjdia, signi cualsevol lo número de senyors regidors que s' reuneixin.

A tres cuarts de sis de la matinada d' ans d' ahir y en la plassa de la Font de Tarragona, Abelard Candet del Valle, natural de Burriana, y d' ofici mariner, ferí gravement a Joan Pons Barduá, d' aquella capital.

Sembla que quatre copas de més y mitja dotzena de paraulas de massa que dejeneraren en disputa, fou la causa d' aquella desgracia, en la que interveni l' Jutjat competent.

En la societat «El Alba» lo próxim diumenge se posará en escena lo drama social en dos actes y en vers «El corazón de un perdido» y l' estreno de la comedia en un acte y en vers original de D. Joseph Aladern «La filla del Hostaler».

La Agrupació Catalanista de Targa, celebra periódicament reunions, en las que s' dona lectura de documents de propaganda catalanista.

Segons edicte de la Alcaldía continúa oberta la cobranza del primer trimestre de la Contribució del present exercici fins lo dia 10 del mes que som.

Tots aquells que tingan fincas embargadas per débits de la contribució, deuen presentar instancias en la Delegació d' Hisenda, segons la vigent lley de presupuestos solicitant lo retracte, donchs que fent lo pago avans d' acabar lo present any, serán beneficiats en los recárrechs.

Ha pres possessió de son càrrech lo nou magistrat d' aquesta Audiencia provincial D. Joaquim Soler Catalá.

A Sevilla s' ha pronunciar l' alsa en lo preu dels olis en lo mercat d' aquella plassa, fins lo punt de que ls que lo dissapte últim entraren en la Calzada se vengueren a 43 rals y 38 l' arroba, ó sia 2 enters mes sobre l' preu que fa pochs dias tenian.

Lo recaudat ahir per concepte de Consus puja a 3087'98 pessetas.

ESCORIAS THOMAS—Végis l' anunci de la quarta plana, Dirigirse a casa Gambús, carrer de Vilá (Bou) 12.

SECCIÓ OFICIAL

Institut de 2.ª ensenyansa de Reus

La matrícula ordinaria pera l' próxim curs acadèmic de 1898 a 1899 quedarà oberta en la Secretaría d' aquest Institut desde l' 15 al 30 del vinent mes de Setembre de deu a dotze del matí.

Lo periodo de matrícula extraordinaria compendrà

desde l' 1 al 31 del següent Octubre devent los alumnos satisfacer dobles drets dels senyalats pera la ordinaria.

Los alumnos satisfarán vuyt pessetas per cada assignatura y segons lo disposit en los presupuestos vigents abonarán lo 40 per 100 sobre l' import total de la matrícula de cada alumno per medi de timbres de dit impost. Satisfarán ademés duas pessetas cincuenta céntims per drets d' inscripció y un timbre móvil de deu céntims per cada assignatura y un altre de cinch céntims del impost de guerra.

Los alumnos majors de 14 anys presentarán al temps d' inscriures la cédula personal y ls que ingresin per primera vegada presentarán també sa partida de naixement.

Los exámens extraordinaris y d' ingrés se verificarán dins de la segona quinzena del próxim Setembre anunciantse ab la deguda anticipació en la taula de Edictes del Establiment.

Lo que d' ordre del M. I. Sr. Director se fa públich pera l' general coneixement.

Reus 20 Agost de 1898.—Lo Secretari accidental, Emili Briansó.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Gil.

Sant de demá.—Sant Antolín.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: **JOAQUIM SOCIATS**

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Última hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	56'62	Filipinas	
Exterior	66'70	Aduanas	86'87
Amortizable	65'50	Cubas 1886	67'25
Fransas	24'55	Cubas 1890	51'
Norts	24'95	Obs. 6 0/0 Fransa	75'25
Exterior París	40'95	Obs. 2 0/0	38'50

GIROS

París	63'50	Londres	41'30
-------	-------	---------	-------

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda el comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

Nota.—Se reben adhesions al conveni judicial del ferrocarril de Tarragona a Barcelona y Fransa, sense cap comissió, y se satisfán los cupons de Janer y Abril de dita Companyia.

BOLSA DE REUS

Cotizacions realizadas en lo dia d' ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	56'80	Cubas del 86	67'25
Exterior	66'80	Cubas del 90	50'87
Colonial		Aduanas	86'75
Norts	24'	Oblig. 5 p 0/0 Almansa	75'50
Fransas	24'55	Id. 3 p 0/0 Fransa	38'50
Filipinas	69'		

PARÍS

Exterior	41'	Norts	
París	63'	GIROS	
		Londres	41'30

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

Nota.—Aquesta casa s' encarrega de la adhesió de las obligaciones al conveni de la Companyia de Tarragona a Barcelona y Fransa, anticipant lo pago dels cupons vensuts ab arreglo als tipos proposats en dit conveni.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduví y D. Francisco Prius Demestre.

Londres a 90 dias fetxa.	
» a 8 » vista.	
París a » » »	
Marsella a 8 » »	

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS	010	010	010
Gas Reusense.		750	
Industrial Harinera.		500	
Banch de Reus.		475	
Manufacturera de Algodon.		100	
C.ª Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	150		

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 30

De Valencia y Barcelona, ab 2 dias, v. «Vicente Sanz» de 555 ts. ab efectes, consignat a don Joseph María Ricomá.

De Amberes y esc, ab 16 dias, vapor inglés «Cortés» de 849 ts., ab sosa caustica, consignat als senyors Mac-Andrews y C.ª

Despatxadas

Pera Génova y esc. v. «Martos», ab efectes.
Pera Amberes y esc. v. inglés «Cortés» ab carga general.

Barcos a la carga

Dissapte 3

Pera Liverpool vapor «Soto», consignatari senyors Mac-Andrews y C.ª

Dilluns 5

Pera Cette, Marsella y Génova vapor «Játiva», que despatxa don Antoni Más.

* *

Pera Marsella, Gothemburgo, Copenhagen Stockhormo, Christiania, Bergen, Maimó, Helsingborg, Norkóping, Gefte, Sundswall, Stettin, Danzig, Kroeninsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Rusia, estará a la carga lo 5 de Setembre lo vapor «Málaga», que despachan los senyors Boada Germans.

Pera Burdeos, Helsingfors, Abo, Hangó, Borga, Lovisa, Kotka, Viborg, Fredrikshamm, Nyvstad, Raumó, Bjórneborg, Kristin stad, Vasa, Jakobstad, Raumó, Gamla, Kariety, Uleaborg, San Petersburg y Reval; y para Moskow, Warschau y Nischni Nowgorod, a flete corrido via San Petersburg, sorirá lo dia 10 de Setembre lo vapor «Ariadne», que despachan los senyors Boada Germans.

ANUNCIS PARTICULARS

¿Qué es hernia?

La hernia, terme facultatiu que significa lo que vulgarment s' anomena quebradura, quebrancia, relaxació, (Trencat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Cóm se coneix?

Per la excrecencia, (bulto), mes ó menos tou ó mes ó menos gros que apareix estant dret y desapareix las més de las vegadas tirantse al llit.

¿Quinas son sas consecuencias?

La persona que sofreix aquesta dolencia orgánica, que apareix moltes vegadas insensiblement y per relaxació natural dels teixits, ó be a consecuencia d' un esforç voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, está exposat continuament a una mort horrible; per aixó basta una mala digestió, ó una petita inflamació n la vora de l' anella ó obertura que deix passar l' intestí pera efectuarse la estrangulació del mateix.

Consecuencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui l' nom de braguer ja es suficient pera aliviar sa dolencia, quan no es aixís, sino que es precis que l' braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexpertas, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

Braguerets de cautchou, ab ressort pera la prompta curació dels tendres infants.

Tirants Omoplátics pera evitar lo carregament d' espatllas.

Faixas hipogástricas pera corregir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirujía especialista en lo tractament de las hernias ab l' archs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

TELEGRAMAS

Madrid 31.

La carta que publica «El Imparcial» de son corresponent a la Habana ve a ser una historia de lo ocorregut en aquella capital desde fa dos setmanas. Allí se parlava de la pau, lo mateix que a Madrid, pero no tenen esperansa de que s' conseqeixi. Lo general Bernal es un dels pochs partidaris de la censura telegráfica.

A judici de la major part dels oficials d' aquell exercit, la guerra deu continuar, important poch la millor ó pitjor situació en que poden trobarse los que s' troban dintre de las ciutats. La isla es molt rica, diuen, y si no s' troban a las poblacions medis pera viure y defensarse, se trobarán a la manigua com los troban los insurrectes.

—Diu lo general Escario que al sortir de Manzanillo ab direcció a l' Habana, un individuo se li presentá demanantli un fusell pera combatre. Escario li entregá ab molt gust. Allavors aquell individu li doná una gran cantitat en metàlich pera que li guardés, y marxá a incorporar-se a filas. Lo general no ha tornat a véurel y conserva en son poder lo diner rebut en dipósit.

—Avuy han mort altres dos soldats dels que han regressat de Santiago a bordo del «Alicante».

Imp. de G. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona
 5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 8'56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes (per Vilanova).
 12'44 t. mercancías, segunda y tercera.
 1'57 t. correo (per Vilanova.)

De Barcelona á Reus
 5'25 m. (per Vilafranca).
 9'46 m. (per Vilanova).
 1'58 t. per id.
 7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes.)

De Reus á Mora
 9'23 m.—1'04 t.—3'10 t.—7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus
 14'24 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona
 8'30 m.—9'47 m.—2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus
 7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus á Lleyda

5'40 m.—5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m.—3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Tarragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8'30 m.
 De Barcelona (per Tarragona) 8'30 m.

De id. directo 10'30 t.
 De id. id. 11'30 t.
 De id. ab la correspondencia extranjera (per Picameixons y descendencia de Lleyda) 7'30 t.
 De Madrid y Zaragoza 2'30 n.
 De Lleyda y Huesca 7'30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 27 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten de aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropes de reforç á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.
 Pera id. á las 2'00 t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicenç 8 m.
 Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.
 Pera Tarragona, directe á las 7'00 n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y sas líneas á las 8'00 m.
 Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 4'00 t.
 Los pobles servits per peatons á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que es deposita en los buxos després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

PERA ADOB DE TOTES LAS CULLITAS Y CULTIUS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

Lo més económic, lo més efíca, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

baix garantía del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.--VALENCIA

La mención de este anuncio en el periódico de Reus...
 El precio de venta de este producto es de...
 Para más detalles, consulte el prospecto adjunto...
 Este producto es ideal para el cultivo de cereales y legumbres...
 Su uso garantiza un mayor rendimiento y una mayor resistencia a las enfermedades...
 Se recomienda su uso en las siguientes dosis...
 El precio de venta de este producto es de...
 Para más detalles, consulte el prospecto adjunto...
 Este producto es ideal para el cultivo de cereales y legumbres...
 Su uso garantiza un mayor rendimiento y una mayor resistencia a las enfermedades...
 Se recomienda su uso en las siguientes dosis...
 El precio de venta de este producto es de...
 Para más detalles, consulte el prospecto adjunto...